

2016Z25043

Vragen van de leden Omtzigt (CDA) en Groot (PvdA) aan de staatssecretaris van Financiën en de minister van Binnenlandse Zaken over het bericht "Cashen met valse scheiding populair" (ingezonden 30 december 2016)

1

Heeft u kennisgenomen van de uitzending en het artikel "Cashen met valse scheiding populair" ? ¹

Antwoord:

Ja

2

Bent u bekend met het feit dat dit niet de eerste keer is dat dit soort fraude aan het licht komt ?²

Antwoord:

Ja

3

Stel dat een man 30.000 euro verdient en zijn vrouw 20.000 euro; zij wonen in een huurhuis (huur: 600 euro/maand) en zij hebben een kind van 1 jaar (30 uur formele kinderopvang/week); hoe hoog is hun netto besteedbaar inkomen per maand na belastingen en inclusief toeslagen?

Antwoord:

In de tabel hieronder is te zien hoeveel netto besteedbaar inkomen het betreffende huishouden heeft per jaar.

<i>(Bedragen in euro's per jaar)</i>	Huishouden 1	
	<i>Vrouw</i>	<i>Man</i>
<i>Brutoloon</i>	20000	30000
<i>Netto inkomen</i>	19419	23167
Besteedbaar inkomen	37742	

Per maand komt het gezamenlijk netto besteedbaar inkomen dus uit op ongeveer € 3.145

4

Hoe hoog is het netto besteedbaar inkomen per maand als de man zich bij zijn ouders inschrijft van de dan twee aparte huishoudens (man, vrouw + kind)?

Antwoord:

In het genoemde artikel is er sprake van 'valse scheidingen', in de vraagstelling en in het artikel zelf wordt er niet gesproken over daadwerkelijk scheiden maar is er alleen sprake van dat één van de echtgenoten zich op het adres van de ouders inschrijft. Als de betreffende man en vrouw getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben moet er formeel een scheiding of scheiding van tafel en bed worden aangevraagd bij de rechter of moet het geregistreerde partnerschap worden ontbonden. Als dit niet wordt gedaan blijven zij fiscaal- en toeslagenpartner (met uitzondering van de huurtoeslag). Tot het moment van het indienen van een formeel verzoek tot scheiden wordt voor de berekening van de meeste toeslagen (met uitzondering van de huurtoeslag) het inkomen van de

¹ <http://www.rtlnieuws.nl/gezin/cashen-met-valse-scheiding-populair>

² <http://www.rtlnieuws.nl/nieuws/binnenland/toeslagenfraude-verhalen-van-aan-de-balie-van-de-gemeente>

echtgenoten dan gewoon bij elkaar opgeteld en gelden de fiscale regels voor partners. Omdat in het artikel waar aan wordt gerefereerd door de vraagstellers wordt aangegeven dat een 'valse scheiding' ook voordelen heeft voor de zorgtoeslag en het kindgebonden budget is er bij de vragen 3, 4, 5, 6 en 7 vanuit gegaan dat de echtgenoten wel daadwerkelijk een verzoek tot scheiding hebben ingediend of het geregistreerd partnerschap hebben ontbonden. Anders zouden zij alleen voor de huurtoeslag voordeel ondervinden. Dat is overigens, zeker bij gezinnen met kinderen een veel verdergaande stap dan het louter laten inschrijven op een ander adres. Als de ouders niet getrouwd zijn of geen geregistreerd partnerschap hebben dan is alleen inschrijven op een ander woonadres door één van beiden wel voldoende om geen fiscaal en toeslagenpartner meer te zijn.

Hierbij moet bovendien worden vooropgesteld dat het illegaal is om je in te schrijven op een verkeerd woonadres. Als een stel niet daadwerkelijk uit elkaar gaat, maar zich op twee verschillende adressen inschrijft om financieel voordeel te genieten is dat fraude en dus strafbaar.

In de tabel hieronder is te zien hoeveel netto besteedbaar inkomen de betreffende huishoudens hebben en wat het gecombineerde besteedbare inkomen van de twee huishoudens is.

<i>(Bedragen in euro's per jaar)</i>	Huishouden 1	Huishouden 2
	<i>Vrouw</i>	<i>Man</i>
<i>Brutoloon</i>	20000	30000
<i>Netto inkomen</i>	19419	23045
<i>Besteedbaar inkomen</i>	27066	21543
Besteedbaar totaal	48609	

Per maand komt het gezamenlijk netto besteedbaar inkomen dus uit op ongeveer € 4.050

5

Stel dat een man 30.000 euro verdient en zijn vrouw 20.000 euro, zij wonen in een huurhuis (huur: 600 euro/maand), en zij hebben twee kinderen van 1 jaar en 3 jaar (die ieder 30 uur formele kinderopvang/week krijgen); hoe hoog is hun netto besteedbaar inkomen per maand na belastingen en inclusief toeslagen?

Antwoord:

In de tabel hieronder is te zien hoeveel netto besteedbaar inkomen het betreffende huishouden heeft.

<i>(Bedragen in euro's per jaar)</i>	Huishouden 1	
	<i>Vrouw</i>	<i>Man</i>
<i>Brutoloon</i>	20000	30000
<i>Netto inkomen</i>	19419	23167
Besteedbaar inkomen	38096	

Per maand komt het gezamenlijk netto besteedbaar inkomen dus uit op ongeveer € 3.175

6

Hoe hoog is het netto besteedbaar inkomen per maand als de man zich bij zijn ouders inschrijft van de dan twee aparte huishoudens (de twee huishoudens zijn dan man, vrouw + 2 kinderen)?

Antwoord:

In de tabel hieronder is te zien hoeveel netto besteedbaar inkomen de betreffende huishoudens hebben en wat het gecombineerde besteedbare inkomen van de twee huishoudens is.

<i>(Bedragen in euro's per jaar)</i>	Huishouden 1	Huishouden 2
	<i>Vrouw</i>	<i>Man</i>
<i>Brutoloon</i>	20000	30000
<i>Netto inkomen</i>	19419	23045
<i>Besteedbaar inkomen</i>	28205	21543
Besteedbaar totaal	49748	

Per maand komt het gezamenlijk netto besteedbaar inkomen dus uit op ongeveer € 4.145

7

Hoe hoog is het netto besteedbaar inkomen per maand als de man zich met het oudste kind bij zijn ouders inschrijft van de dan twee aparte huishoudens (de twee huishoudens zijn dan man+kind, vrouw + kind)?

Antwoord:

In de tabel hieronder is te zien hoeveel netto besteedbaar inkomen de betreffende huishoudens hebben en wat het gecombineerde besteedbare inkomen van de twee huishoudens is.

<i>(Bedragen in euro's per jaar)</i>	Huishouden 1	Huishouden 2
	<i>Vrouw</i>	<i>Man</i>
<i>Brutoloon</i>	20000	30000
<i>Netto inkomen</i>	19419	25472
<i>Besteedbaar inkomen</i>	27067	27918
Besteedbaar totaal	54985	

Per maand komt het gezamenlijk netto besteedbaar inkomen dus uit op ongeveer € 4.580

8

Is het u opgevallen dat het aantal alleenstaande ouder-huishoudens in Nederland met meer dan 50% gestegen is de afgelopen 20 jaar, van 360.754 in 1995 naar 545.289 in 2015 (bron Statline, CBS), terwijl het aantal "twee-ouder huishoudens met kinderen" daalde in dezelfde periode?

Antwoord:

Het CBS heeft aangegeven dat het aantal eenouderhuishoudens inderdaad met de helft is gestegen in genoemde periode. Het aantal tweeouderhuishoudens met kinderen is in dezelfde periode gedaald met 84,5 duizend huishoudens (van 2.111.985 naar 2.027.494, een daling van 4%).

9

Kunt u aangeven of er significante verschillen bestaan tussen de groei van alleenstaande huishoudens per provincie of bij afkomst (autochtoon, Westers allochtoon, niet-Westers allochtoon)? Zo ja, zijn die verschillen verklaarbaar?

Antwoord:

Ervan uitgaande dat wordt bedoeld op eenouderhuishoudens (zoals in vraag 8):

Per provincie zijn de verschillen niet significant, in zoverre dat de verschillen worden veroorzaakt door verschillen in verdeling van herkomstgroeperingen. De groei van het aantal eenouderhuishoudens wordt zichtbaar in onderstaande tabel³:

Huishoudens naar herkomstgroepering, 1 januari			
	Eenouderhuishoudens met minstens één kind in het huishoudens		
	2001	2016	toename
<i>Herkomstgroepering</i>	aantal	aantal	
Landen totaal	396351	557426	41%
Nederland	272129	369051	36%
Niet-westers totaal	79309	125561	58%
Westers totaal	44913	62814	40%

CBS heeft geen specifiek onderzoek gedaan naar mogelijke verklaringen voor deze verschillen.

10

Is het u opgevallen dat de stijging van het aantal eenpersoonshuishoudens vele malen groter is dan de prognoses van het CBS de afgelopen tien jaar?⁴

Antwoord:

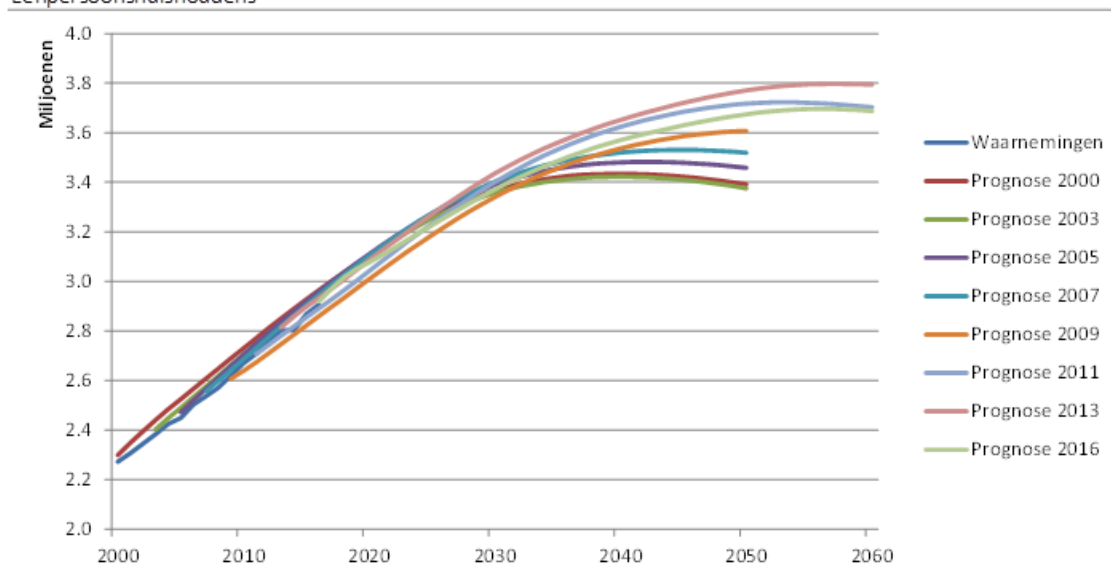
Deze uitspraak wordt door CBS niet herkend; de stijging van het aantal eenpersoonshuishoudens tot 2030 vertoont voor alle Huishoudensprognoses sinds 2000 geen grote verschillen. De prognoses sloten goed aan bij de latere waarnemingen, de oudere prognoses gingen juist uit van een iets hogere stijging van het aantal eenpersoonshuishoudens dan achteraf bewaarheid bleek.

³ Hyperlink naar CBS tabel: Huishoudens naar herkomstgroepering, 1 januari:

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=70067NED&D1=1&D2=0,133,216-217&D3=a&D4=0,I&HD=170110-0917&HDR=T,G3&STB=G2,G1>

⁴ bijvoorbeeld: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2003/24/ruim-400-duizend-alleenstaande-ouders> en <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2013/17/tot-2025-jaarlijks-50-duizend-huishoudens-erbij>

Eenpersoonshuishoudens

Aantal eenpersoonshuishoudens ⁵							
	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060
Waarnemingen	2272219	2669516					
Prognose 2000	2299162	2730418	3106023	3366259	3434164	3391010	
Prognose 2003		2705143	3099911	3357023	3421736	3374906	
Prognose 2005		2704711	3110130	3389233	3480062	3457624	
Prognose 2007		2686484	3103466	3401353	3519213	3518340	
Prognose 2009		2639631	3009204	3340254	3536076	3607141	
Prognose 2011			3042073	3400742	3623888	3716754	3702679
Prognose 2013			3086030	3435094	3651283	3770405	3793515
Prognose 2016			3077075	3371169	3569830	3674158	3687652

Omdat eerdere vragen met name doelden op **eenouder**huishoudens hieronder wat informatie over deze huishoudens.

Het aantal huishoudens wordt beïnvloed door veel factoren:

- Relatievorming en –ontbinding: relatieontbinding en ongehuwd samenwonen komt nu vaker voor dan in het verleden. Ongehuwd samenwonende paren gaan vaker uit elkaar dan gehuwde paren;

⁵ In deze tabel zijn alleen de aantallen van elke 10 jaar vermeld; de aantallen uit bovenstaande grafiek zijn terug te vinden in onderstaande Statlinetabellen:

Waarnemingen van het aantal eenpersoonshuishoudens over de periode 1995 – 2015:

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37975&D1=1&D2=0&D3=a&HD=170112-1234&HDR=T&STB=G1,G2>

Prognose uit 2000 van het aantal eenpersoonshuishoudens:

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=70243NED&D1=1&D2=0&D3=0&D4=a&HD=170112-1234&HDR=T,G1,G2&STB=G3>

Huidige prognose van het aantal eenpersoonshuishoudens:

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=83228NED&D1=0&D2=1&D3=0&D4=0&D5=a&HD=170112-1235&HDR=T,G1,G2,G3&STB=G4>

- Het moment van uit huis gaan van kinderen: de gemiddelde leeftijd waarop kinderen uit huis gaan, is gestegen;
- Het wel en niet krijgen van kinderen: het aandeel vrouwen dat kinderloos blijft is iets lager dan verwacht werd;
- Co-ouderschap is toegenomen, waarbij soms de kinderen (op papier) verdeeld worden over de twee huishoudens;
- Verzorging ouders: langer thuis blijven wonen wordt gestimuleerd en dat kan leiden tot het in huis nemen van of in huis gaan wonen bij de ouders.

Van het totaal aantal huishoudens is momenteel 7,2% een eenouderhuishouden. In 2003 betrof dit 6,1%. Vanwege het kleine aantal eenouderhuishoudens (424 duizend in 2003 en 557 duizend in 2016), hebben verschuivingen tussen categorieën huishoudens een relatief groot effect op het aantal eenouderhuishoudens.

De prognoses verwachtten dat het aantal eenouderhuishoudens zou toenemen. De veronderstellingen ten aanzien van bovenstaande factoren zijn in de loop van de tijd veranderd, hetgeen effect heeft gehad op de prognoses in latere jaren. En zoals hiervoor vermeld, werken deze veranderingen relatief sterk door bij eenouderhuishoudens, vanwege de geringere omvang van deze categorie.

11

Kunt u voor elk van de jaren 2000-2016 aangeven hoeveel mensen zonder fiscale partner recht hadden op de inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK) (die dus werkende alleenstaande ouder zijn met een kind onder de 12 jaar) en hoeveel de totale heffingskorting bedroeg waarop zij aanspraak maakten?

Antwoord

De IACK in zijn huidige vorm bestaat sinds 2009. Voor 2015 en 2016 zijn de Belastingdienstbestanden nog onvoldoende gevuld om een betrouwbaar beeld te kunnen geven. Voor 2009 tot en met 2014 is dat wel het geval. In de hierna opgenomen tabel staat daarom voor de jaren 2009 tot en met 2014 het aantal belastingplichtigen zonder fiscale partner met recht op de IACK, uitgedrukt als percentage van het totaal aantal belastingplichtigen met recht op de IACK.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal belastingplichtigen zonder fiscale partner met IACK als % van totaal met IACK	13,0%	12,8%	12,7%	12,4%	12,9%	13,5%
Totaal vergolden IACK van belastingplichtigen zonder fiscale partner (in mld €)	0,18	0,19	0,19	0,22	0,22	0,23
Totaal vergolden IACK (in mld €)	1,29	1,41	1,43	1,71	1,66	1,64

In dezelfde tabel staat ook het totaal aan vergolden recht op IACK van belastingplichtigen zonder fiscale partner en het totaal aan vergolden recht op IACK. De sprongen in de budgettaire reeksen komen door de beleidsmatige verhogingen van de IACK in 2010 en 2012.

12

Is er ooit serieus onderzoek gedaan naar de omvang van adresfraude? Zo ja, kunt u dan een schatting geven van de omvang van de adresfraude in Nederland en de bedragen die dit aan toeslagen, extra uitkeringen en belastingkortingen kost aan de gemeenschap? Zo nee, bent u dan bereid om een onderzoek te starten om dit in kaart te brengen?

Antwoord:

In het kader van businesscase voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit is onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP. Daaruit blijkt dat het landelijk percentage correct

geregistreerde personen op een adres 97,09% is.⁶ Dat betekent niet dat er in de overige 2,91% sprake is van adresfraude. Door nalatigheid van burgers, door verhuisbewegingen en de tijd tussen daadwerkelijke verhuizing en aangifte van verhuizing zal er altijd ongeveer 2% frictie zijn tussen de feitelijke situatie en de latere registratie.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen adresfraude en adresgerelateerde fraude. Adresfraude is het opzettelijk laten registreren van incorrecte adresgegevens in de Basisregistratie Personen. Veel regelingen en uitkeringen zijn afhankelijk van het woonadres van personen. Als iemand zich moedwillig ergens anders inschrijft dan het daadwerkelijke adres is dat adresfraude en daarmee kan vervolgens fraude worden gepleegd met toeslagen, belastingen en uitkeringen. Dat is adresgerelateerde fraude.

Zoals in het antwoord op vraag 4 is aangegeven is adresfraude bij gehuwden onvoldoende om het beoogde frauduleuze gevolg te bereiken, alleen voor de huurtoeslag kan dit dan een voordeel opleveren.

Waar sprake is van adresfraude met als doel adresgerelateerde fraude te plegen, wordt dat aangepakt. Uit de eerder genoemde businesscase blijkt dat het opsporen van adres (gerelateerde) fraude waarbij organisaties samenwerken en onderling actief informatie delen, zeer lonend is.⁷ Met een investering van € 13 miljoen per jaar kan voor € 42 miljoen baten aan opgespoorde fraude worden gerealiseerd.⁸ Deze businesscase heeft geleid tot de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit die begin 2015 van start is gegaan. In deze aanpak is de schijnverlating/valse scheiding een van de risicoprofielen op basis waarvan adresgerelateerde fraude als gevolg van de zogenaamde valse scheidingen kan worden opgespoord. Sinds de start van het project zijn ruim 12 duizend als risicovol aangeduide adressen bezocht en in bijna 5 duizend gevallen werd een foutief opgegeven adres geconstateerd. Het gaat hier om alle fouten, dus niet alleen om fouten als gevolg van schijnverlatingen, c.q. valse scheidingen. Vanwege het succes heeft het kabinet besloten de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit te continueren tot en met 2023.⁹

13

Kunt u deze vragen een voor een en binnen de reguliere termijn beantwoorden?

Antwoord:

Dat is helaas niet mogelijk gebleken.

⁶ Samen werken aan Adreskwaliteit, ICTU 2014 en *Kamerstukken 2014/15*, 27 859, 73

⁷ Businesscase huisbezoeken adresfraude, ICTU 2014

⁸ *Kamerstukken II 2014/15*, 17 050, 496

⁹ *Kamerstukken II 2015/16*, 17 050, 527